

De JeugdVoetbalTrainer

nummer
86

11^e JAARGANG | JULI 2022 | www.devoetbaltrainer.nl

**Verdedigen van
diepteloopacties**

Koen Stam (Feyenoord)

Formaties

Aparte e-learning

Pedagogisch handelen

Marion de Kock

De review

Kwaliteit en Performance

Verdedigen diepteloopacties door afstand tot 'directe medespeler' te bewaken

Assist voorkomen beter dan kans genezen

In het hedendaagse topvoetbal maken de teams gebruik van loopacties zonder bal om de tegenstander tot keuzes te dwingen. Immers, elke loopactie heeft een gevolg. Wanneer het aanvallende team de bal heeft aan de zijkant op de helft van de tegenstander zijn verschillende loopacties mogelijk om tot kansen te komen. In dit artikel zoomen we in op deze loopacties én op de manier waarop dit het beste verdedigd kan worden. De Voetbaltrainer in gesprek met de Head of Methodology van Feyenoord: Koen Stam.

Head of Methodology

Koen Stam (1987) was als speler actief voor AZ, Cambuur Leeuwarden, Excelsior Rotterdam, Telstar en FC Volendam. Nadat hij stopte als speler, startte hij zijn trainerscarrière bij FC Volendam. Via AZ, waar trainer van de Onder 19 en Jong AZ was, kwam hij bij Feyenoord terecht. Daar

was hij actief als assistent-trainer bij Onder 21 en later bij het eerste elftal. Sinds de zomer van 2021 heeft hij een nieuwe functie als Head of Methodology en is hij verantwoordelijk voor de implementatie van de voetbalvisie binnen de club.

Koen Stam: 'De voetbalvisie loopt door de hele club. Binnen de Feyenoord Academy bereiden we onze spelers voor op het spelen in Feyenoord 1. De voetbalvisie zorgt ervoor dat de manier van spelen in de opleiding gelijk is aan de manier van spelen in het eerste elftal. Wanneer de manier van spelen in Feyenoord 1 helder is, is het ook duidelijk welke spelersprofielen daarbij horen. Deze spelers proberen wij te scouten en op te leiden. In mijn functie als Head of Methodology draag ik zorg dat die voetbalvisie als rode lijn door de club centraal komt te staan.'

Assistzone en hotzone

Op welke manier kan het aanvallende team voor gevaar zorgen vanaf de zijkant van het veld?

Koen Stam: 'De situatie waarover we het hebben is de volgende: een speler van het aanvallende team heeft de bal ontvangen aan de zijkant van het veld op de helft van de tegenstander. In de meeste gevallen is dat de back of de buitenspeler (zie afbeelding 1). Wanneer de bal aan de zijkant is, zijn er twee zones van belang: de assistzone en de hotzone (zie afbeelding 2). Uit

deze zones komen veel doelpunten voort. Met diepteloopacties zonder bal kan de weg naar deze zones worden geopend.'

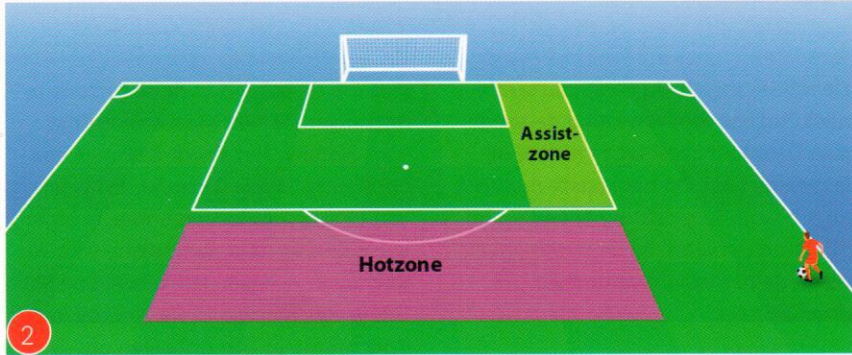
Aanvallen via assistzone

Op welke manier kan een team aanvallen via de assistzone?

'Een veel geziene loopactie om de weg naar een van de twee zones te openen is een diepteloopactie vanuit de half-space aan de balkant. Deze loopactie gaat tussen de uitstappende back en de centrale verdediger door. Dit wordt

Rechtsback Marcus Pedersen speelt de bal naar rechtsbuiten Alireza Jahanbakhsh. De rechtsbuiten ontvangt de bal terwijl hij tegen de zijlijn aan staat.

De assistzone aan de balkant in het geel en de hotzone in het paars. Om het overzichtelijk te houden zijn alleen deze twee zones en de speler aan de bal weergegeven.

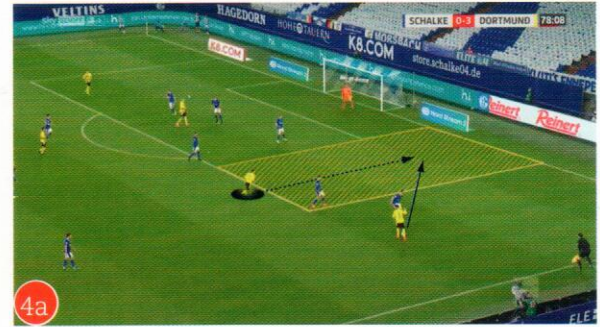
Heerenveen houdt drie verdedigers voor het doel tegenover drie aanvallers van Feyenoord.

Met een uitstapactie creëert Guus Til ruimte ten opzichte van zijn directe verdediger. Na een teruggetrokken voorzet weet hij te scoren.

veelal gedaan door een back, een middenvelder of een buitenspeler. Het doel hiervan is om de organisatie van de tegenstander te ontregelen. De meeste teams die met vier verdedigers spelen willen in dat geval drie spelers voor het doel houden. Dat is goed te zien in afbeelding 3a. Doordat Heerenveen ervoor kiest om 3:3 te houden in de as van het veld, ontstaat er veel ruimte tussen hun linker-centrale verdediger en hun linksback. De

rechtsback van Feyenoord, Marcus Pedersen, herkent deze ruimte en sprint erin. In dit geval betekent dat, dat de linkermiddenvelder van Heerenveen Pedersen is echter op volle snelheid en heeft daardoor een voordeel ten opzichte van de linkermiddenvelder van Heerenveen. Hierdoor kan Pedersen de bal in de assistzone ontvangen en in relatief veel vrijheid een teruggetrokken voorzet geven.

Schalke 04 houdt drie verdedigers voor het doel. Jude Bellingham gaat diep in de assistzone en ontvangt de bal.

Spits Erling Haaland staat in de rug van de verdediger. Hij maakt een loopactie richting de eerste paal.

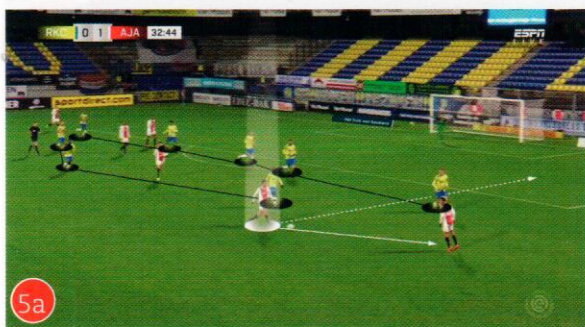

Daarmee creëert hij ruimte bij de tweede paal en kan hij vanuit de rug de lage voorzet binnenschieten.

Een ander belangrijk aspect, en dit is cruciaal, is het positie zien van de drie aanvallers van Feyenoord. Gezien vanaf de bal staan zij allemaal in de rug van hun directe tegenstander. Goede aanvallers kiezen doorgaans positie in de rug van de verdediger! Daardoor kan de verdediger niet zowel de bal als de aanvaller zien. In dat opzicht zijn verdedigers altijd in het nadeel. Zij moeten immers reageren op de aanvaller. Als het aanvallende team de bal vrij krijgt in de assistzone, is een simpele uitstapactie vaak genoeg om een vrije schietkans te krijgen. Afbeelding 3b is daar een mooi voorbeeld van. Guus Til is uitgestapt, waarmee hij ruimte heeft gecreëerd ten opzichte

van zijn directe verdediger. Na de teruggetrokken voorzet van Pedersen kan hij afdrukken.

Erling Haaland liet in zijn tijd bij Borussia Dortmund een andere manier zien om vrij te komen vanuit de rug van de directe tegenstander. Schalke 04 houdt drie verdedigers voor het doel. Dit in combinatie met de uitstappende linksback zorgt ervoor dat er ruimte ontstaat in de assistzone (zie afbeelding 4a, op de vorige pagina). Middenvelder Jude Bellingham herkent dit en gaat diep in de assistzone. Haaland staat in de rug van de verdediger

5a

Mazraoui speelt de bal naar Antony en sprint door richting de assistzone. De linkermiddenvelder van RKC Waalwijk is op Mazraoui georiënteerd.

5b

De speler van RKC loopt mee met Mazraoui. Hierdoor komt de weg naar de hotzone open te liggen voor Antony.

5c

Antony dribbelt de hotzone in en legt de bal aan de contrakant achter de verdediging. Sébastien Haller loopt weg uit de rug van de verdediger.

(zie afbeelding 4b). In eerste instantie maakt hij een loopactie naar de eerste paal. Daardoor ontstaat er ruimte bij de tweede paal. Op het laatste moment buigt hij zijn looprichting af en kan hij vrij binnenschieten bij de tweede paal, vanuit de rug van de verdediger (zie afbeelding 4c).'

Aanvallen via de hotzone

Op welke manier kan een team kansen creëren via de hotzone?

'De andere optie voor de directe tegenstander van de speler die in de diepte sprint is het meelopen en daarmee verdedigen van deze speler (zie afbeelding 5a). RKC Waalwijk verdedigt vanuit een 1:5:3:2 en de linkermiddenvelder is georiënteerd op Noussair Mazraoui. De linkermiddenvelder kiest ervoor om mee terug te sprinten. Op dat moment verandert het doel van deze loopactie. Waar het voor Pedersen in het vorige voorbeeld het doel

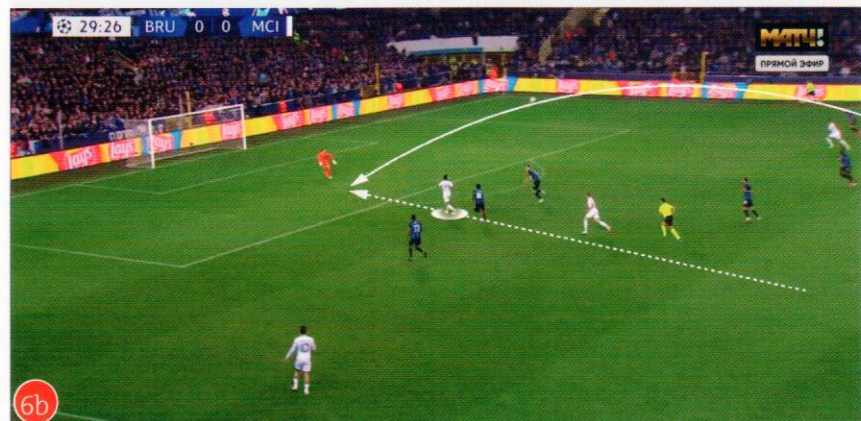
was om de bal zélf in de assistzone te ontvangen, maakt Mazraoui ruimte voor Antony. Het wordt daarmee een opofferingsloopje. Doordat de speler van RKC ervoor kiest om mee te lopen, komt de weg naar de hotzone voor Antony open te liggen (zie afbeelding 5b). Het gevolg hiervan is dat Antony deze vrije ruimte in kan dribbelen om de bal vervolgens aan de contrakant achter de verdediging te leggen (zie afbeelding 5c). Hetgeen weer opvalt is het positie kiezen van Sébastien Haller, die de bal gaat ontvangen. Hij staat in de rug van de verdediger.

Daarbij valt ook de manier van diepgaan van Haller op. Hij doet dit met een kleine aanloop buiten het gezichtsveld van de verdediger. Een dergelijke loopactie aan de contrakant is erg effectief om tot een doelpoging te komen. Dat heeft ermee te maken dat de centrale verdediger die pass over zijn

6a

Phil Foden ontvangt de bal in de as en draait open. João Cancelo sprint van halverwege de helft van Club Brugge in de diepte.

6b

Door de aanloop heeft Cancelo veel meer snelheid dan de verdedigers. Doordat ook de directe tegenstander te laat reageerde, kan hij een-op-een met de keeper afronden.

hoofd zelf moeilijk kan verdedigen. De speler die deze bal zou kunnen verdedigen is de back. Maar backs zijn vaak georiënteerd op hun eigen man: de buitenspeler. Daarom is dit zo effectief. De aanloop kan relatief kort zijn, zoals bij Haller, maar de afstand kan ook groter zijn.

Een voorbeeld hiervan liet João Cancelo zien in de wedstrijd tegen Club Brugge (zie afbeelding 6a). Phil Foden ontvangt de bal in de as en draait open. Cancelo herkent de ruimte tussen de centrale verdediger en de back aan de contrakant. Hij sprint vanaf halverwege de helft van Club Brugge de diepte in. De directe tegenstander van Club Brugge reageert te laat en de aanloop zorgt ervoor dat Cancelo een hogere snelheid heeft dan de verdedigers (zie afbeelding 6b). Hierdoor creëert hij tijd en ruimte voor zichzelf en kan hij een-op-een met de keeper afronden. Dit fragment is wat mij betreft een fantastisch voorbeeld van een loopactie in de diepte aan de contrakant met aanloop, tussen de back en centrale verdediger door.'

Vertaling naar praktijk

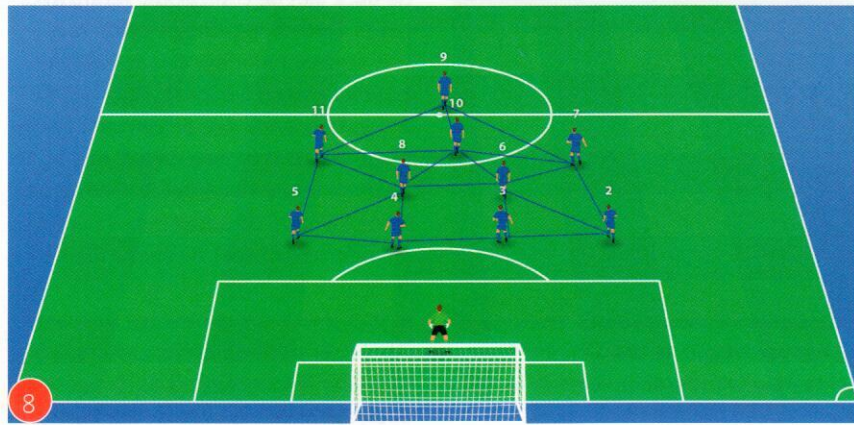
Ook voor Feyenoord is dit interessant. Hoe vertalen jullie dit naar de praktijk?

'We hebben bij Feyenoord onze spelintenties en spelprincipes tot in detail uitgeschreven in zowel het aanval, verdedigen als omschakelen (zie afbeelding 7). In aanvallend opzicht zijn de hotzone en de assistzone erg interessant. Zoals eerder benoemd is namelijk gebleken dat van daaruit veel assists en doelpunten voortkomen. Tegelijkertijd hebben wij bij Feyenoord gekeken hoe je deze loopacties van de tegenstander kunt verdedigen. Dit komt terug in onze spelintenties en spelprincipes binnen het verdedigen in fase 3 en 4. Hoe lossen wij dit dat dan op?

Binnen de academie werken we met vijf leerlijnen. Een daarvan is 'Werken met trainingsaccenten'. Elke week, van donderdag tot en met dinsdag, staat een bepaald thema centraal. De wedstrijd op zaterdag is daarin een mooi middel om de spelers verder te ontwikkelen. Een voorbeeld van een dergelijk thema is het verdedigen in fase 3 en 4. Op eigen helft dus, waarbij

De spelintenties en de spelprincipes binnen de voetbalvisie van Feyenoord.

De directe medespelers van een team dat verdedigt in 1:4:3:3 met de punt naar voren.

bijvoorbeeld het verbeteren van de samenwerking over één kant centraal staat. Daarin willen wij voorkomen dat de tegenstander in de hotzone of in de assistzone komt.'

Afstand tot directe medespeler

Wat is in uw optiek de beste manier om deze situaties te verdedigen?

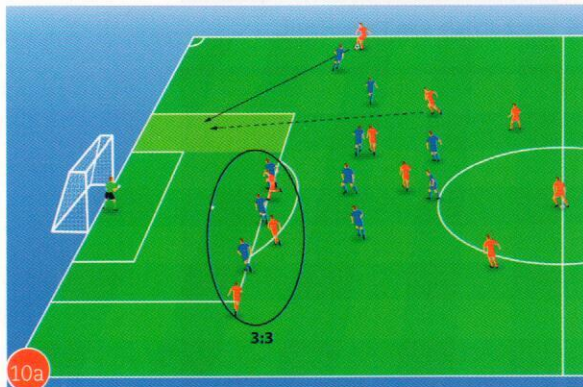
'Los van het systeem waarin een team speelt, geloven wij veel meer in spelprincipes. Het is bijvoorbeeld een fantastische pressing trigger wanneer de bal van de as naar de zijkant wordt gespeeld. Op het moment dat de bal naar de buitenspeler aan de zijkant wordt gespeeld en de afstand is te belopen, is dat hét moment voor de back om druk te zetten. Het gevaar daarbij is dat er ruimte ontstaat tussen deze back en de centrale verdediger aan de kant van de bal. Om dat te voorkomen, gebruiken we bij Feyenoord het principe 'de

afstand tot de directe medespelers'. Neem als voorbeeld een linker centrale verdediger. Zijn directe medespeler is de linksback, maar ook de rechter centrale verdediger en de linkermiddenvelder. In afbeelding 8 zijn de directe medespelers aangegeven door middel van de blauwe lijnen. De spelers moeten leren denken vanuit deze onderlinge afstanden. Zowel in de lengte als in de breedte van het veld.

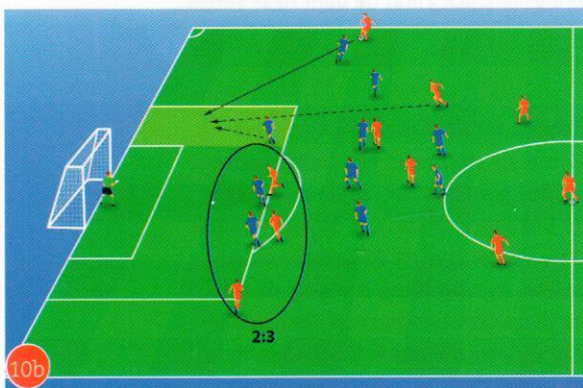
Als spelers leren denken vanuit de afstand tot de directe medespelers, is iedere tegenstander te verdedigen. Een pressing trigger is, zoals gezegd, een bal vanuit de as naar de zijkant. Als de afstand voor de back te belopen is, dan kan hij vol drukzetten op de speler die de pass ontvangt. De overige verdedigers volgen dan als een soort treintje. De timing van uitstappen is cruciaal. Die is gerelateerd aan het uitstappen van de directe medespeler. Daarbij is

De onderlinge afstanden tot de directe medespelers zijn klein bij Bayern München. Daardoor kan het Julian Brandt, die vanaf rechts naar binnen dribbelt, in de zone opvangen.

Een situatie waarbij het verdedigende team ervoor kiest om 3:3 voor het doel te houden. Hierdoor komt de assistzone open te liggen.

Een situatie waarbij het verdedigende team ervoor kiest om in 2:3 voor het doel te staan. De linker centrale verdediger verdedigt de assistzone.

ook de snelheid van drukzetten van de back belangrijk. Dat is ook de snelheid waarop de andere verdedigers moeten meebewegen. Iedere verdediger is dan verantwoordelijk voor zijn eigen zone. Met dat principe kan bijna iedere situ-

atie worden opgelost. De diepgaande speler in de halfspace is daarmee de verantwoordelijkheid van de centrale verdediger aan de balkant (zie bijvoorbeeld weer afbeelding 5a, de linker centrale verdediger had de diepgaande Jude Bellingham op kunnen vangen wanneer hij beter positie had gekozen ten opzichte van zijn linksback). Hetzelfde geldt voor de overige spelers. Het team beweegt als blok mee met de bal.

De verdedigers vangen de aanvaller op die in hun gezichtsveld diep gaat. In het geval van een loopactie in de diepte in de halfspace aan de contrakant is dus de back aan de contrakant verantwoordelijk. Hetzelfde principe geldt voor een tegenstander die aan de balkant naar de assistzone loopt. Hij loopt in het gezichtsveld van de centrale verdediger aan de kant van de bal, dus hij is daarvoor verantwoordelijk. Overigens is die bal naar de assistzone vaak een vervelende bal voor de speler die hem ontvangt. Hij krijgt deze namelijk veelal half met zijn rug naar het doel toe. Als de centrale verdediger goed gepositioneerd staat, kan hij de diepgaande speler gemakkelijk van de bal lopen.

Als de afstanden tot de directe medespelers in orde zijn, maakt het niet uit wat de tegenstander doet. Dan ontstaan er namelijk geen ruimtes waarin zij kunnen duiken. Een mooi voorbeeld hiervan is te zien bij Bayern München. Op het moment dat Julian Brandt de bal aan de rechterkant van het veld krijgt aangespeeld, stapt linksback Alphonso Davies uit. Erling Haaland wil diep sprinten in de halfspace aan de balkant. Doordat de afstanden met de directe medespelers bij Bayern in orde zijn, staat linker centrale verdediger Lucas Hernández daar. Daardoor wordt Haaland gedwongen zijn loopactie in de diepte af te breken. Wanneer Brandt binnendoor gaat bij Davies, staan er genoeg spelers in de buurt. Hierdoor kan het gevaar gemakkelijk worden gneutraliseerd (zie afbeelding 9).'

De voorzet voorkomen

Op welke manier kun je voorkomen dat de tegenstander gevaarlijk wordt vanaf de zijkant?

'Zoals gezegd kiezen goede spitsen

vaak positie in de rug van de verdedigers. Dat is moeilijk te verdedigen, zeker bij een voorzet uit de assistzone of de hotzone. De spelers voor het doel zijn niet het grootste probleem, maar degene die de bal eventueel voor gaat geven. Als verdedigend team wil je dus voorkomen dat de voorzet gegeven wordt vanuit de assistzone of hotzone. Daarbij helpen de afstanden ten opzichte van de 'directe medespelers'. Veel teams houden het liefst drie spelers in het centrum, dan is de afstand tussen de back en de centrale verdediger aan de kant van de bal te groot. Vaak komt dat voort uit angst. Daarmee komt de ruimte in de assistzone open te liggen (zie afbeelding 10a). Wanneer de tegenstander doorkomt in die ruimte, is de kans op een goal groot vanwege het positie kiezen van de spitsen in de rug van de verdedigers. Daarom hebben wij liever dat de centrale verdediger de assistzone verdedigt. Dat betekent weliswaar dat de verdedigers tijdelijk in ondertal kunnen komen te staan voor het eigen doel, maar dit is geen probleem wanneer het verdedigende team zorgt dat de tegenstander die aanvallers niet kan bereiken door de bal vroegtijdig aan balkant te veroveren (zie afbeelding 10b). Kortom, de voorzet uit de assistzone voorkomen in plaats van de assistzone vrijgeven en in gelijke aantallen voor het doel staan. In die laatste situatie is de kans op een tegengoal namelijk veel groter dan in de eerste situatie. Als je ervoor zorgt dat de bal niet voor het doel komt, is het niet relevant hoe de situatie voor het doel is.

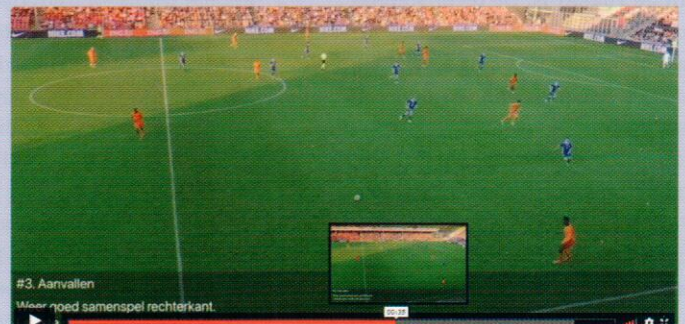
Wanneer de back niet direct druk kan zetten op de bal van de as naar de zijkant, kan hij ook weer het principe van de afstand tot zijn directe medespeler gebruiken. In dat geval blijft hij wat langer in de as staan, verdedigt hij de assistzone en kan zijn buitenspeler weer terugsluiten. Het enige gevaar is dat de bal van ver kan worden voorgegeven. Echter, dat gevaar is vele malen kleiner dan wanneer de bal vanuit de assistzone of vanuit de hotzone voor wordt gegeven. Daarin speelt ook de keeper een belangrijke rol. In een dergelijke situatie moet hij hoger staan om een eventuele vroege voorzet te onderscheppen.'

E-learning per formatie

Eerder verscheen al de door de deelnemers zeer gewaardeerde e-learning *Formaties* over het aanvallen vanuit de formaties 1:4:4:2, 1:4:3:3 en 1:3:5:2. We hebben nu deze grote e-learning opgesplitst in drie aparte cursussen, speciaal voor de trainers die vooral geïnteresseerd zijn in een specifieke formatie. Deze drie e-learnings leveren steeds twee KNVB-studiepunten op.

Aanvallen vanuit 1:4:4:2

- Erwin van de Looi over diverse vormen van 1:4:4:2
- Online cursus van 29 lessen inclusief tussentoetsen
- Veel bijhorende wedstrijdvideo's van Jong Oranje
- Tijdsbesteding van 3-4 uur
- 2 KNVB-studiepunten

Aanvallen vanuit 1:4:3:3

- Docent is Andries Ulderink
- Online cursus van 23 lessen inclusief tussentoetsen
- Tegen hoge of lage druk, tegen 2 of 3 spitsen bij tegenpartij
- Tijdsbesteding van 3-4 uur
- 2 KNVB-studiepunten

Aanvallen vanuit 1:3:5:2

- Speelwijze van Rogier Meijer bij NEC
- Online cursus van 28 lessen inclusief tussentoetsen
- Koppeling naar veldbezetting, spelprincipes en -patronen
- Tijdsbesteding van 3-4 uur
- 2 KNVB-studiepunten

Klein kort sprintje

De bal beweegt sneller dan de spelers. Hoe kan een verdedigend team ervoor zorgen dat ze niet te veel ruimte weggeven na een kantwissel van de tegenstander?

'De reden waarom het aanvallende team op hoog tempo wil aanvallen, en dus ook om van kant te wisselen, is om gaten te creëren in de organisatie van de tegenstander. Dat ergens de afstand tot de 'directe medespeler' te groot wordt. Daar kan het aanvallende team vervolgens met lopers in duiken. Om die reden is het belangrijk voor het verdedigende team om de bal aan één kant te houden als deze aan de zijkant is. De tegenstander mag absoluut niet via de as de andere kant bereiken. De bal mag wel worden teruggespeeld en dan worden verplaatst. Dan heeft het verdedigende team namelijk voldoende tijd om in positie te komen.

Wanneer de tegenstander van kant wisselt, is het voor het verdedigende team noodzakelijk om met de bal mee te bewegen. Daarvoor is een klein, kort sprintje nodig op het moment dat

de bal beweegt aan het sprinten. Dat is cruciaal op topniveau.'

Dubbelen

Op welke manier voorkomt u dat de back 1:1 komt te staan met een goede buitenspeler?

'Als de back uitstapt wil je als verdedigend team bij voorkeur niet dat hij direct 1:1 komt te staan met de buitenspeler. Zeker niet als dat bijvoorbeeld Neymar of Riyad Mahrez is. Wanneer de buitenspeler de bal ontvangt, moet de verdedigende buitenspeler of de middenvelder aan de kant van de bal dubbelen (zie afbeelding 12). Met andere woorden: zij moeten de back ondersteunen in het afstoppen van de buitenspeler. Op die manier creëert het verdedigende team een overtal rondom de bal. Dat is ook een van de spelprincipes die we bij Feyenoord hanteren (zie afbeelding 13). Met het dubbelen probeert het verdedigende team te voorkomen dat de buitenspeler binnendoor passeert. Dat mag absoluut niet gebeuren! De middenvelder aan de balkant is daarnaast verantwoorde-

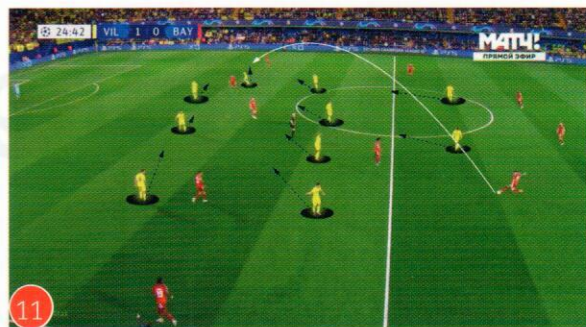
'Als je ervoor zorgt dat de bal niet voor het doel komt, is het niet relevant hoe de situatie voor het doel is'

de bal gespeeld wordt. Met dit kleine, korte sprintje voorkomt het verdedigende team dat er gaten in de eigen organisatie ontstaan. Als de tegenstander de bal op snelheid in de breedte verplaatst, moet het verdedigende team op tempo meeschuiven. Als een speler dat op wandeltempo doet, wordt de afstand tot de directe medespeler te groot en ontstaan er gaten in de organisatie. Van die ruimte maken topploegen gebruik. Een mooi voorbeeld van een goede uitvoering is te zien bij Villarreal (zie afbeelding 11). Wanneer Bayern München van kant wisselt, behouden de spelers van Villarreal met een klein, kort sprintje de organisatie. De linksback ziet aan de lichaamshouding van de speler met de bal dat een crosspass volgt en is zelfs al voordat

lijk om de passlijn naar de as eruit te halen.'

Belangrijke kanttekening

'Het uitgangspunt is het bewaken van de zones ten opzichte van de directe medespeler, maar uiteraard kan een trainer hier nuances in aanbrengen. De strategie kan worden aangepast op basis van de kwaliteiten van de tegenstander. Een voorbeeld daarvan kan zijn wanneer een type David Beckham de bal aan de zijkant ontvangt. Hij heeft een dusdanig goede vroege voorzet dat je kunt overwegen om de eigen middenvelder toch mee te laten lopen met de diepgaande middenvelder. Op die manier staan er wel drie verdedigers voor het doel. Dat zou ook een fase in de wedstrijd kunnen zijn. Op het

11 Wanneer Bayern München van kant wisselt, behouden de spelers van Villarreal met een klein, kort sprintje de organisatie.

12 De linksback en de linksbuiten dubbelen. De linkermiddenvelder haalt de passlijn naar de as eruit.

13 Feyenoord creëert een overtal rondom de bal.

moment dat het verdedigende team niet meer in staat is om het compact te houden, moet de middenvelder met de diepgaande speler meelopen. Idealiter wil je niet dat de eigen middenvelder heel vaak mee terug moet sprinten. Dat is namelijk onnodig energieverlies en zo ontstaan er gaten in de eigen organisatie. Tot slot is de afstand tot de directe medespeler een basisfilosofie. Te allen tijde moeten de spelers zelf blijven herkennen wat een specifieke situatie vraagt en daarnaar handelen. Maar het uitgangspunt is het intact houden van de afstand tot de directe medespelers.' ⚽

Leer je spelers kennen om ze te motiveren

Pedagogisch handelen

Wekelijks begeleiden maar liefst 70.000 trainers in Nederland een jeugdteam, variërend van de jongste pupillen tot de oudste junioren. Maar hoe benader je kinderen van verschillende leeftijden? Hoe zorg je ervoor dat ze plezier hebben en hoe kun je ze echt bereiken? Marion de Kock is kindercoach en voormalig sportpedagoog en weet als geen ander hoe met jeugdspelers om te gaan. In gesprek met De Voetbaltrainer vertelt ze over het belang van de vier inzichten van trainerschap en hoe je het beste met spelers van alle leeftijden kunt communiceren om ze te motiveren, te stimuleren en te ontwikkelen.

Marion de Kock heeft haar eigen coachpraktijk voor kinderen, jongeren en opvoeders, maar is daarnaast een aantal jaar

actief geweest als sportpedagoog bij de gemeente Tilburg. Vanuit die rol hielp ze trainers om niet alleen technisch en didactisch, maar ook pedagogisch verantwoord training te geven.

Marion de Kock: 'Mijn hoofdzaak was 'maak een sport van plezier', dus vooral dat er plezier was op de sportverenigingen. Het ging om het creëren van een sociaal veilig klimaat, maar ook het begeleiden en dus opleiden van trainers. Niet het technische gedeelte, maar het pedagogische. Dus hoe ga je kinderen benaderen? Hierbij leiden we mensen op die meekijken met een trainer wat hij goed doet, wat nog beter kan en wat voor handvatten we kunnen meegeven. Hierbij kijken we niet naar het voetbalinhoudelijke, maar naar hoe kinderen reageren op wat de trainer doet. Dus gebruikt hij zijn lichaamstaal goed en gebruikt hij de goede bewoordingen.'

Belang van pedagogiek

De reden waarom pedagogiek in de sport in het algemeen van groot belang is, is voor De Kock glashelder.

'Pedagogiek is handelen in het belang van het kind. Dus op het moment dat je pedagogiek toepast in de sport ga je inspelen op de basisbehoeften van het kind die het nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen. De drie basisbe-

je sporter voelt die zich bekwaam en veilig in het sportklimaat en kan hij of zij zich ontwikkelen. Dus het is wel degelijk belangrijk om te zorgen voor die veiligheid, zodat een kind met plezier kan ontwikkelen.'

Pedagogisch handelen

Op welke manier kan een trainer pedagogisch handelen?

'De benadering qua gedrag en hoe je met spelers omgaat is voor elke leeftijd eigenlijk hetzelfde'

hoeften zijn competentie, verbondenheid en autonomie. Verbondenheid is de verbinding voelen met andere mensen, dus bij een groep horen. Competentie is bekwaam zijn om zelf je doelen te behalen en autonomie is aan het roer staan van je eigen doelen, dus zelf doelen kunnen stellen en zelf de regie in handen nemen. Naast die drie basisbehoeften zijn er ook nog twee ontwikkelingsbehoeften bij een kind en dat zijn plezier en veiligheid. Wanneer je als coach een open, positieve relatie aangaat met

'Voor mij is dat heel simpel, dat zijn de vier inzichten van trainerschap: structureren, stimuleren, individuele aandacht geven en de regie overdragen (zie afbeelding 1, red.). Dat is iets wat elke trainer kan volgen. Structureren doe je door het maken van teamafspraken, zorgen dat duidelijk is wat je van de spelers verwacht. Stimuleren is op de goede manier complimenten geven. Dus niet zomaar loze kreten roepen, maar een speler bij naam noemen of de inzet van een speler benoemen. Individuele aan-

STRUCTUREREN:

Je maakt afspraken en biedt duidelijkheid en structuur zodat iedereen weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

STIMULEREN:

Je enthousiasmeert, stimuleert, complimenteert en legt de nadruk op wat goed gaat. Fouten maken mag!

INDIVIDUEEL AANDACHT GEVEN:

Je zorgt dat iedereen zich gezien en erkend voelt en je probeert je aanwijzingen af te stemmen op het niveau van iedere sporter.

REGIE OVERDRAGEN:

Je stelt vragen, je luistert naar de sporters en probeert ze stapsgewijs verantwoordelijk te maken voor hun eigen leerproces.

1

dacht geven zorgt ervoor dat het kind zich gezien voelt tijdens de training en wedstrijd. En regie overdragen kan vanaf heel klein tot best groot, van zelf de ballen opruimen of de doelen wegzetten tot zelf eigen doelen stellen.'

Inzichten in de praktijk

Hoe breng je deze inzichten in de praktijk?

'Als we het hebben over structureren bij de kleintjes (onderbouw) zijn dat afspraken maken. Wanneer de trainer praat ben je bijvoorbeeld stil, dat kun je voor elkaar krijgen door iedereen zijn voet op de bal te laten houden. Dat zijn hele simpele basisafspraken. Je kunt ook afspreken om samen op te ruimen, dat iedereen zijn taak krijgt. Dat is meteen ook een stukje regie overdragen, want je geeft een deel verantwoordelijkheid aan de spelers.

Stimuleren zit hem in een doel geven, met kleine opdrachten die ze op korte termijn kunnen halen. Bijvoorbeeld dat iedere speler de doelstelling van een oefening één keer behaalt (denk aan aantal keer overspelen). Geef ze mee dat als ze een doel halen, ze daarvoor beloond worden. Je complimenteert ze vervolgens op inzet

denken jullie dat hierbij hoort? Dat zal misschien niet de oefening zijn die jij als trainer bedacht had, maar je zet ze zelf aan het denken, wat goed is voor de ontwikkeling. Spelers hebben hier lol in en je hebt gelijk hun aandacht. Daarna kun je weer verder met je eigen oefeningen, die misschien wat moeilijker zijn maar waarvoor je

'Het allerbelangrijkste is dat je als trainer je spelers kent'

en daarmee hebben ze een succes behaald. Dan gaan ze blij naar huis en staan ze te popelen om volgende week weer te trainen. Om de regie over te dragen kun je een vorm uitzetten en aan je spelers vragen: welke oefening

nu wel de aandacht hebt omdat ze al even vrij bezig zijn geweest. Bij de bovenbouw kun je het wat moeilijker maken en ze er zelf bij betrekken. Op deze leeftijd zijn ze zelf realistischer in wat ze al kunnen, dus kun je sa-

men kijken wat een haalbaar doel kan zijn. Dat kan zitten in een groter doel stellen voor de winterstop, maar ook in tussentijdse doelen. Dan boek je meer successen en hebben spelers zelf ook het idee dat ze zich ontwikkelen.'

Communiceren

Het benaderen van kinderen behoort tot de kern van pedagogisch handelen. Maar niet ieder kind benader je op dezelfde manier. Hoe kun je spelers het beste benaderen en wat zijn de verschillen tussen spelers in de onderbouw (6 tot 14 jaar) en bovenbouw (15 tot 21 jaar)? We lopen de diverse leeftijdsgroepen langs.

Op welke manier kun je een 6- tot 14-jarige het beste benaderen?

'Wat ik vooral belangrijk vind, is dat je duidelijkheid schept in je uitleg. Check ook vooral of een kind jou heeft begrepen. Om überhaupt een kind naar je te laten luisteren en zich te laten ontwikkelen heb je zijn aandacht nodig. Dus op het moment dat je zijn naam noemt en hij je aankijkt kun je een opdracht geven. Als je zijn aandacht hebt, kan hij nadenken en dingen onthouden.'

Een van de belangrijkste dingen die De Kock regelmatig aanhaalt is het 'zien van de speler': 'Zorg dat je ook altijd goed kunt luisteren. Ga niet aan het kind voorbij. Zie de persoon achter de speler en ga vanuit oprechte interesse in gesprek. Vanuit die oprechte interesse kun je een heel natuurlijk gesprek houden. Dat is iets waar we al heel lang mee bezig zijn: zie nou eens de speler. De speler die altijd blij is

die gaan scheiden. Op het moment dat een speler zo op jouw training komt, kun je uit gaan staan leggen wat je wilt, het kind pikt het niet op. Dan heb je geen leuke training natuurlijk.'

Hoe herken je dat en wat kun je op zo'n moment doen?

'Belangrijk is hierin natuurlijk dat je je spelers kent, maar vooral openheid en transparantie. Zet je team maar aan het werk en haal die ene speler er even uit. Gewoon om te vragen hoe zijn dag is geweest. Ga even het gesprek aan en denk niet meteen dat het goed is als hij geantwoord heeft. Praat wat verder en vraag het nog eens. Als er iets aan de hand is, kun je vragen of hij zin heeft om mee te doen of om jou als trainer te helpen. Dan blijft hij wel betrokken bij het team, maar laat je de keuze bij de speler. Voor zo'n speler voelt het al heel fijn dat jij aandacht voor hem hebt. Belangrijk hierbij is dat je niet meegaat in zijn misère maar erkent dat het vervelend is en hem vervolgens de keus geeft om mee te trainen of mee te helpen om hem betrokken te houden.'

Op welke manier kun je een 15- tot 21-jarige het beste benaderen?

'De overlap met de jongste jeugd zit er natuurlijk in dat je iedereen oprecht en eerlijk benadert en dat je vooral ook kijkt naar de persoon achter de speler. 15- tot 16-jarigen zijn onzeker omdat het puberbrein in ontwikkeling is en ze meten of ze wel net zo goed zijn als hun omgeving. Op deze leeftijd zijn ze snel afgeleid en met

geven. Het stukje empathie is uitgeschakeld in hun brein dus krijg je als trainer de ongeïnteresseerde puberhouding te zien. Die mag er ook zijn, maar je wilt wel dat ze plezier hebben tijdens de training. Als trainer moet je dan zorgen dat ze successen behalen en laten weten dat ze fouten mogen maken en dat niemand daar over oordeelt, zodat hun onzekerheid weggaat.

Bij 18-jarigen zie je dat ze al meer normen en waarden hebben meegekregen en het haantjesgedrag beginnen te verliezen. Op die leeftijd zie je heel erg verschil in het zoeken naar status en de rol in het team. Je kunt bij deze leeftijdscategorie veel meer vragen stellen dan bij jongere jeugd. Ze kunnen veel meer oorzaak en gevolg zien, waardoor je veel meer kunt doorvragen. Iemand van 18 of 19 kun je vragen om mee te denken, bijvoorbeeld over keuzes of doelen.'

Non-verbaal

Als trainer bereik je spelers niet alleen via verbale, maar misschien nog wel meer met non-verbale communicatie. Hoe zorg je dat je dat zelf goed doet en ook herkent bij je spelers?

'Zeven procent van onze communicatie is verbaal, de rest zit in intonatie en non-verbale communicatie. Als je tegen een speler vertelt dat je superblij voor hem bent, maar je staat met een nors gezicht en gesloten houding, gelooft niemand dat jij blij bent, laat staan superblij. Dus jouw non-verbale communicatie is heel belangrijk, ook in het plezier van de speler en het motiveren van de speler. Als jij langs de lijn staat als trainer en je wilt er competitie in brengen waardoor ze 'aan' gaan en waar ze enthousiast van worden, moet je niet als een zoutzak blijven staan. Dan sta je ook een beetje door je knieën en neem je een actieve houding aan. Daardoor kan een kind ook gewoon zien dat je het meent en dat het oprecht is. Dat is te allen tijde heel belangrijk, zeker voor de kleintjes.

Vooraf bij de oudere jeugd is het tricky omdat je ze zelf in alle open- en eerlijkheid benadert. Als een speler

'Wanneer je als trainer je spelers successen laat behalen staan ze te popelen om volgende week weer te trainen'

maar ineens met een gebogen hoofdje aankomt, daar is iets mee. Dat kan de kat zijn, die is overreden of de buren

hun gedachten vaak ergens anders. Ben dan heel duidelijk en concreet in je manier van benaderen en uitleg

Naam:

Datum:

Kern kwaliteit(en) Waar ben je goed in?

Fysieke eigenschappen Ben je snel, sterk, explosief...? Wat kun je daarover zeggen.

Rol + Speelstijl Wat is je beste positie, en hoe vul je dit het liefste in? Wat is je speelstijl?

Leerdoel Wat wil je graag meer of beter gaan doen op het veld?

Extra toevoeging:

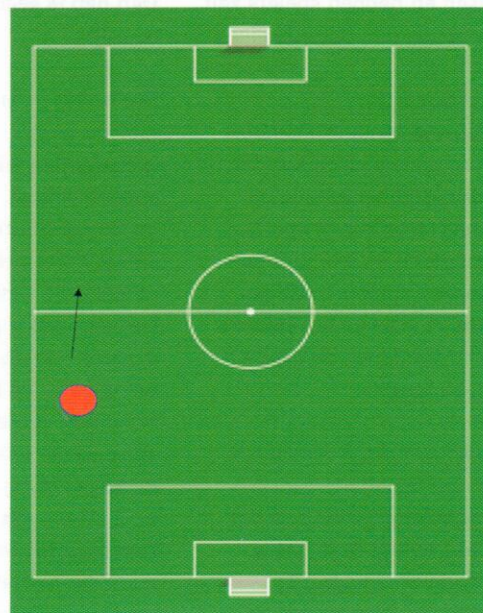
2

Format spelersprofiel (speler).

Naam:

Datum:

Geef je favoriete positie (het rode bolletje) weer op het voetbalveld. Gebruik het pijltje voor eventuele loopacties (met of zonder bal) die je graag maakt.

te laat komt en hij komt met een smoes kun je wel zeggen dat je hem gelooft, maar als je met je ogen rolt dan spreek je eigenlijk heel duidelijk uit dat je hem níét gelooft. De speler die jou voorliegt, weet wel dat hij door de mand valt. Maar de speler die wel de waarheid sprak, voelt zich bijna afgewezen, omdat zijn trainer hem niet gelooft. Dat is de onzekerheid van het puberbrein. Dan voel je je als puber echt afgewezen.'

Hoe ga je daar als trainer mee om?

'Als iemand je wel een keer beet weet te nemen, pak dan je verlies. De volgende keer gebeurt het je niet nog eens. Wat je ook kunt doen is het even laten weten. Dus de volgende keer dat hij wel op tijd is, zeg je 'Hé, wat goed: gewoon op tijd op de trai-

ning, dit keer geen smoes nodig.' En dan ook gewoon doorgaan. Laat weten dat je het in de gaten hebt, maar wel met humor. Dat is namelijk hoe ze zelf ook zijn op die leeftijd. Of ze staan te liegen kun je herkennen door je spelers te kennen. Weet hoe ze zich gedragen, ken hun gezichtsuitdrukkingen. Volg daarin ook je onderbuikgevoel. Als je twijfelt aan de oprechtheid, vraag het gewoon. Stel maar eens wat extra vragen om erachter te komen of het echt waar is. Dat hoeft geen verhoor te zijn, maar als je één of twee vragen stelt en hij het antwoord niet paraat heeft, staat hij te liegen. Dat kun je ook direct vragen. Als het goed is, herken je zelf of een speler dat ongemakkelijk vindt of niet en aan de hand daarvan kun je een tweede vraag stellen of niet meer.'

Ken je spelers

Centraal in de pedagogische benadering van De Kock staat 'ken je spelers'. Wat is het belang hiervan?

'Het allerbelangrijkste is dat je als trainer je spelers kent. Als je niet weet waar ze wel of niet tegen kunnen, kun je ze ook niet op de goede manier motiveren of prikkelen om harder te werken. Maar weet ook wat ze wel of niet kunnen. Verwacht dus geen onmogelijke dingen van spelers, maar stel haalbare doelen. Weet van je spelers of ze het fijn vinden dat je ze in de groep toespreekt of dat ze liever hebben dat je ze achteraf meegeeft wat je ervan vond. Wat je daarvoor het beste kunt doen is vooraf jouw teamafspraken maken en met je spelers gaan zitten wat ze van jou verwachten en wat jij van hen mag verwachten. Dat kun

je als team doen maar dat kan ook per speler, om ze ruimte te geven om wat zaken te benoemen.'

Hoe leer je spelers echt kennen?

'Vraag het maar: 'Heb jij een gebruiksaanwijzing waar ik rekening mee moet houden?' Vraag het gewoon heel menselijk. Niet in de trant van: word je snel boos of is er iets bijzonders aan jou, maar zijn er dingen waar je last van hebt? Of is er iets wat je heel erg vervelend vindt? Bij verschillende leeftijdsgroepen zit het hem in de toon. Bij de kleintjes kun je ze wat meer ruimte geven door ze later te laten antwoorden als ze het niet gelijk weten of het samen met de ouders te bespreken. Maar stel wel die vragen, ook op die leeftijd. Je kunt hiervoor ook de spelersprofielen gebruiken.

Die kun je door zowel de speler in laten vullen als door de trainer, aan het begin van het seizoen of in de tussenevaluatie in de winterstop (zie afbeeldingen 2 en 3, red.). Je kunt ze als leidraad gebruiken om het gesprek aan te gaan met je spelers. Dat kun je ook met 6- of 7-jarigen bespreken, samen met de ouders. Leer ze maar dat ze zelf inbreng kunnen hebben en dat jij de trainer blijft.

Daarnaast is er sowieso de oprechte interesse, die blijft terugkomen in wie er voor je staat als speler. Doe zoveel mogelijk oefeningen waarbij ze elkaar leren kennen, maar ook waardoor jij jouw spelers leert kennen. Zeker de kleintjes kun je heel leuke vormen laten doen zoals een bal overspelen en dan de naam noemen van degene die ze aanspelen.

Zo leren ze de namen kennen en je leert ze als trainer ook kennen. Zo zijn er heel veel spelletjes. Doe daar in als trainer ook heel veel mee, die kleintjes vinden dat echt hilarisch. Zorg in alles wat je doet dat het herkenbaar is voor ze. Met herkenbaar bedoel ik dat als spelers zien dat een trainer een fout maakt, het helemaal niet erg is als ik ook een fout maak. Als je dat soort dingen neer kunt zetten als trainer, heb je ze snel voor je gewonnen, dan krijg je die band. Open, eerlijk en transparant communiceren is daarin bij iedere leeftijd belangrijk. Zeggen wat je doet en doen wat je zegt is bij iedere leeftijdsgroep van belang. Het verschil zit hem in de stof die je aanbiedt, maar de benadering qua gedrag en hoe je met ze omgaat is voor elk mens eigenlijk hetzelfde.' ⚽

Datum:

Naam	
Geboortedatum	
Huidig Team	

Persoonlijkheid:
(Wat voor type jongen of meisje is het? En hoe vertaald zich dit binnen het team)

Op het veld:	Buiten het veld:

Aanvallen:
(technisch, tactisch, overzicht, intensie/dominantie, werklust/ijver, omschakeling > aanvallen)

Kracht:	Ontwikkelpunt:

Verdedigen:
(technisch, tactisch, overzicht, intensie/dominantie, werklust/ijver, omschakeling > verdedigen)

Kracht:	Ontwikkelpunt:

Datum:

Kern kwaliteit(en) Sterkste punten van de speler.

Fysieke eigenschappen (lichaamsbouw, kracht, snelheid/dynamiek):

Rol + Speelstijl (positie(s) + uitvoering van positie (manier van spelen).

Leerdoel (welke stappen gaan we nemen, om de (kern) kwaliteiten nog beter te benutten).

Extra toevoeging:

Hoe KNVB en NMC Bright BVO's ondersteunen in verbeteren en ontwikkelen van jeugdopleidingen

Kwaliteit en Performance Programma

Het Kwaliteit en Performance Programma is een werkwijze waarmee de KNVB in samenwerking met NMC Bright betaaldvoetbalclubs en amateurverenigingen ondersteunt met het (voetbaltechnische) jeugdbeleid. Dit programma biedt clubs de mogelijkheid om met een frisse blik naar hun beleid te kijken en dit verder te ontwikkelen. In dit artikel gaan we kijken op welke verschillende manieren betaaldvoetbalclubs hiermee geholpen kunnen worden.

Context club vertrekpunt

Foto: KNVB Media

Aloys Wijnker (Manager voetbalbeleid KNVB): 'Het Kwaliteit en Performance Programma van de KNVB en NMC Bright bestaat

sinds 2014. Destijds bestond het programma vooral om certificering te geven aan de betaaldvoetbalclubs. Dit was dus vooral een audit waarbij er werd gekeken of de club voldeed aan de minimale kwaliteitseisen uit het programma.

Sinds twee jaar doen wij dat niet meer bij betaaldvoetbalorganisaties. In plaats van een auditconstructie gaan we nu met de clubs in gesprek middels een meerdaagse review op de club. Hierbij gaan we ons in eerst instantie verdiepen in de context en omgeving van de club. Hoe gaat het met de jeugdopleiding? Waar wil de club naartoe werken? In andere woorden: wat is de visie, missie en strategie van de club? Daarvandaan gaan wij de clubs helpen en ondersteu-

nen. De nadruk van de nieuwe opzet van het programma ligt dus op het ontwikkelen van de jeugdopleiding in plaats van het controleren ervan.

Als de context duidelijk is, komt er een team van experts naar de desbetreffende club. Deze worden altijd in goed overleg met de clubs uitgekozen. Zo zoeken wij naar mensen die passen bij de vraagstukken die er liggen en kunnen de clubs zelf ook mensen aandragen die ze graag in het expertsteam willen hebben. Vervolgens loopt dit onafhankelijke team een aantal dagen mee binnen de organisatie, waarna zij hun mening delen met de club. Hier komen mooie adviezen en actiepunten uit waar de clubs echt mee aan de slag kunnen gaan.

Het voordeel van deze opzet is dat clubs nu meer gestimuleerd worden om in een ontwikkelmodus te komen. De review biedt een mogelijkheid aan Technisch Directeuren en het technisch management om uit de waan van de dag te stappen en te reflecteren.'

Invulling programma

Harm Zeinstra (Procesbegeleider/adviseur NMC Bright): 'Binnen ons programma bieden wij drie verschillende types reviews aan.

Dit zijn de beleidsreview, praktijkreview en de themareview. Gezamenlijk met de club bepalen we tijdens de intake welk type review het beste past en de meeste impact heeft. Tijdens de review lopen wij twee of drie dagen mee op de club. Middels presentaties en gesprekken met betrokkenen krijgt het externe reviewteam inzage in de huidige situatie en kunnen zij nadenken over mogelijke ontwikkelpunten of kansen voor de desbetreffende club.

Bij de beleidsreview kijken we samen naar het beleid en de uitvoering daarvan. Zijn de juiste voorwaarden aanwezig om het beleidsplan goed uit te voeren? Ligt de club op koers? De tweede optie is een praktijkreview.

Reviews 2021/'22

- FC Twente/Heracles Academie, FC Volendam, FC Den Bosch, FC Eindhoven, Go Ahead Eagles, SC Cambuur, FC Groningen, SC Heerenveen, PSV
- Focus onderwerpen:
 - Strategie, visie en beleid
 - Talentherkenning
 - Samenwerking in regio
 - Fysieke leerlijn
 - Doorstroming naar 1^e elftal

1

De reviews die de KNVB en NMC Bright in het seizoen 2021/2022 hebben gedaan.

Naast de presentaties en gesprekken neemt het externe reviewteam dan ook de tijd om de trainingen, de wedstrijden en de andere begeleidingsmomenten te observeren. Deze review bestaat uit drie dagen, om zoveel mogelijk trainers en praktijkmomenten te kunnen waarnemen. De focus tijdens deze dagen ligt vooral op het kijken of de visie van de club ook terugkomt in de praktijk. De laatste optie die wij de clubs bieden is een themareview. Hierbij kiezen de clubs een thema uit waarop zij graag een review willen hebben. Zo is er het afgelopen seizoen met verschillende clubs gekeken naar onder andere talentherkenning, samenwerking in de regio, de fysieke leerlijn en de doorstroming naar het eerste elftal. Het aanbod is echter niet tot deze thema's beperkt. Als clubs andere thema's hebben die ze graag willen bespreken, gaan wij met hen kijken naar welk team van experts hen daarbij kan helpen. Ook de themareview bestaat uit twee dagen (zie afbeelding 1).

Om deze reviews zo goed mogelijk te maken, doorlopen wij een bepaald proces met deze clubs. De eerste stap in dit proces is de intake. Hierbij wordt vooral gekeken naar de behoefte van de club en dagen we hen uit om kritisch

naar zichzelf te kijken. Vervolgens communiceren we waar de mogelijkheden liggen en kijken we ook naar de wensen van de club voor het benaderen van externe experts. Tijdens de review is de betrokkenheid van verschillende lagen binnen de club van essentieel belang. De jeugdopleiding is namelijk een integraal onderdeel van de club en haar visie. Daarbij verwachten we volledige betrokkenheid vanuit de directie, het technisch management, de trainers en specialisten uit de opleiding. Hiermee zorgen we voor betere integratie en meer impact van de review.

Als deze twee stappen zijn doorlopen, gaan we aan de slag met het samenstellen van een reviewteam. Dit wordt dus gedaan in overleg met de club. Tijdens de review zijn de experts er niet om te zeggen hoe het moet, maar vooral om met hun kennis en ervaring verdiepende vragen te stellen. Na afloop van de review ontvangt de club een verslag met relevante conclusies en aanbevelingen van het externe reviewteam. Tot slot is er een follow-up die de clubs bij ons kunnen inschakelen. Zo kunnen zij ons betrekken in het concretiseren van de actiepunten en verder sparren over ontwikkeling naar aanleiding van de aanbevelingen.

Door deze aanpak is het programma veel meer toegespitst op het helpen van de clubs in plaats van het toetsen van bepaalde punten. Bovendien kunnen de clubs reviews vaker inschakelen. Er zijn namelijk allerlei verschillende thema's waarnaar gekeken kan worden. Op het moment dat wij dan terugkomen bij de clubs, kijken wij ook altijd nog naar hoe het staat met de actiepunten van de vorige review.'

Ervaringen van clubs

Stef Wijlaars (HO FC Den Bosch):
'Dit seizoen hebben wij gebruikgemaakt van het Kwaliteit en Performance Programma van

de KNVB en NMC Bright. Wij hebben gekozen voor de beleidsreview. Recentelijk hebben wij een aantal wijzigingen aangebracht binnen de organisatie van de jeugdopleiding. Daarbij vonden wij het fijn om ondersteuning te krijgen bij het goed uitwerken van onze visie en missie. Doordat de opleiding momenteel volop in ontwikkeling is, komen er veel interessante externe partijen op ons af die hun diensten aanbieden. We moeten daarbij waken dat wij niet de focus verliezen.

Externe experts

- ❖ Extern reviewteam
- ❖ Procesbegeleider NMC Bright
- ❖ Technisch management KNVB
- ❖ Experts uit voetbal, topsport, talentontwikkeling of wetenschap uit binnen- of buitenland.
- ❖ Kayan Bool (NOC*NSF), Ad Roskam (AU)
- ❖ Robbert de Groot & Merijn Zeeman (Jumbo-Visma)
- ❖ Sebastiaan Platvoet (HAN), David Mann (VU)
- ❖ Bob Broweays (KBVB), Koen Daerden (KRC Genk)
- ❖ Kennisuitwisseling tussen Hoofden Opleiding/ Technisch directeuren/managers uit Nederland

2

De opbouw van het externe reviewteam.

Binnen de review hebben we ook vooral laten kijken naar het beleid ten aanzien van de verschillende leeftijdsgroepen. Op welke aspecten moet je binnen welke leeftijdsgroepen focussen om spelers maximaal te kunnen ontwikkelen? Hierbij hebben we gekeken naar zowel voetbaltechnische handelingen als pedagogische aanpak.

tenties en periodisering te ontwikkelen. Uiteraard hadden wij deze punten al geformuleerd binnen onze opleiding. We hebben echter wat aanpassingen gedaan, om het beter aan te laten sluiten bij de leeftijdsspecifieke kenmerken van de jaarlagen. Door de onderbouw en middenbouw minder spelprincipes en spelintenties aan te bieden, hebben we

mee hebben gekregen hebben betrekking op het verbinden van de voetbalafdeling en de performanceafdeling. Deze afdelingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze verbinding willen wij gaan versterken door middel van overlegmomenten, informatiebijeenkomsten en kennisdeling.'

'De review heeft ons geholpen bij het doorontwikkelen van onze visie, met concrete tips en actiepunten'

De review heeft ons geholpen in het doorontwikkelen van onze visie op deze punten. Zo hebben we concrete tips en actiepunten meegekregen waar wij direct mee aan de slag kunnen. Deze tips hebben betrekking op het ontwikkelen van de coachingmethodiek en de periodisering van de spelprincipes en spelintenties per leeftijdscategorie. Daarbij hebben we ook actiepunten meegekregen om per leeftijdscategorie de teamformatie, spelprincipes, spel-

het wat simpeler gemaakt en kunnen ze meer aandacht besteden aan de basisprincipes en intenties.

Daarnaast vinden wij het bij FC Den Bosch belangrijk dat ploegen en spelers energie uitstralen en prestaties kunnen leveren. Wij hebben ons performanceprogramma daarop afgestemd. Tijdens de review kwam naar voren dat deze performanceafdeling goed werk levert. De actiepunten die wij op dit gebied

Cees Keizer
(Technisch Manager midden- en bovenbouw FC Volendam): 'Wij zijn bij het Kwaliteit en Performance Program-

ma uitgekomen omdat wij graag een themareview wilden over het samenwerken in de regio. Tijdens deze review hebben, naast Aloys Wijnker en Harm Zeinstra, David Mann van de Vrije Universiteit Amsterdam en Bob Broweays van de KBVB met ons meegekeken. Vanuit onze club waren Yassine Zoubir (Hoofd Scouting), Ruben Jongkind (Directeur Opleidingen & Samenwerkingen), Patrick Oudejans (Technisch Manager Onderbouw) en ikzelf aangesloten. Het vertrekpunt van de review was onze situatie als club. Om dit te schetsen hebben wij verschillende presentaties

gegevens over onze visie. Hierbij zijn we dieper ingegaan op hoe onze jeugdopleiding in elkaar zit, hoe wij tegen scouting en talentherkenning aankijken, hoe de samenwerking met RKAV Volendam eruitziet en hoe wij uiteindelijk herkenbaarheid willen creëren bij ons eerste elftal.

Op basis van deze presentaties zijn we in gesprek gegaan met het externe reviewteam. Tijdens deze gesprekken heeft dit team vooral vragen gesteld

aan beide kanten van de tafel gezeten. Een aantal jaar geleden hebben wij zelf een review gehad met onder andere Louis van Gaal in het team van experts. Wij hebben destijds gekozen voor een review, omdat wij elke dag in ons eigen proces zitten. Daardoor creëer je allicht blinde vlekken die andere mensen wel kunnen zien. Het fijne aan de nieuwe opzet van het programma is dat de context en omgeving van de club als vertrekpunt worden genomen. Hierdoor wordt het veel minder een audit, maar

ik mij daarvoor goed inlezen om te weten hoe de club te werk gaat. Hiervoor kreeg ik allerlei bestanden toegestuurd over onder andere de visie, missie en strategie. Tijdens de review krijg je een beeld van hoe de structuur en manier van werken er in de praktijk uitziet. Je stelt vervolgens vooral vragen over de dagelijkse gang van zaken om erachter te komen waarom de club bepaalde dingen doet. Op basis van deze inzichten hebben wij toen adviezen en actiepunten meegegeven aan de club waar zij mee aan de slag kunnen gaan, met ondersteuning van de follow-up van de KNVB en NMC Bright.

'De meerwaarde van de review is dat je als organisatie uit de waan van de dag stapt en creatief kunt nadenken over onderwerpen die relevant zijn'

over onze visie en werkwijze, om vervolgens ook tot aanbevelingen te komen over hoe wij ons zouden kunnen doorontwikkelen. Aan de ene kant hebben wij aanbevelingen gekregen over onze samenwerking met RKAV Volendam. Op welke gebieden kunnen wij deze samenwerking eventueel verder ontwikkelen? Aan de andere kant hebben we suggesties gekregen over hoe we samenwerkingen met andere clubs uit de regio kunnen opzetten en in welke vorm dit dan zou kunnen zijn.

ben je als club intrinsiek gemotiveerd om te zoeken naar je ontwikkelpunten. De frisse blik op de organisatie heeft ons geholpen om de jeugdopleiding weer verder te ontwikkelen.

Dit seizoen heb ik zelf in een reviewteam gezeten. We hebben daarbij gekeken naar de jeugdopleiding van SC Cambuur met onder andere het thema 'de doorstroom van de jeugdopleiding naar de senioren'. Van tevoren moest

Het leuke en goede aan in het team van experts zitten was voor mij dat ik ook weer allerlei dingen mee heb kunnen nemen naar mijn eigen club. Bovendien hebben we na de review goed contact onderhouden met Cambuur en zijn er ook uitwisselingen geweest. In eerste instantie heeft de Hoofd Opleidingen van Cambuur meegelopen bij ons en samen met trainers en specialisten gespard over het opleiden van spelers. In het kader van leren van elkaar en het Nederlands voetbal naar een hoger plan tillen zou een mooie vervolgstap zijn dat de clubs ook trainers bij elkaar laten meelopen. Zo komen zij in aanraking met een andere manier van werken en kunnen ze daar met elkaar over sparren.' ⚽

De meerwaarde van de review is dat je als organisatie uit de waan van de dag stapt en creatief met elkaar kunt nadenken over de onderwerpen die voor ons relevant zijn. De review vormt daarom een goede basis voor eventuele vervolgstappen die wij als club kunnen nemen. Ook hebben wij het als waardevol ervaren dat er verschillende lagen van de club betrokken zijn bij de review. Hierdoor kun je een plan van aanpak maken dat clubbreed gedragen wordt.'

Paul Brandenburg (HO AZ): 'Bij het Kwaliteit en Performance Programma heb ik

Review aanvragen

Aloys Wijnker: 'De KNVB en NMC Bright bieden het Kwaliteit en Performance Programma gratis aan voor alle betaaldvoetbalorganisaties. Door de verschillende types reviews die we aanbieden en het proces dat we doorlopen is de review echt een meerwaarde voor elke club. Een soortgelijk traject bieden wij ook aan bij amateurverenigingen. Dit doen wij middels een Kwaliteit en Performance Programma en het Programma Voetbalontwikkeling. De betaaldvoetbalorganisaties en de amateurverenigingen zijn in ons unieke voetballandschap met elkaar verweven. Daarom vinden wij het belangrijk om ook de amateurverenigingen te ondersteunen, zodat zij een zo goed mogelijke ontwikkelomgeving voor ieder kind kunnen creëren. Bij interesse in of vragen over een review, kan er gemaild worden naar alloys.wijnker@knvb.nl.'

Nieuw: Trainen op dieptespeel

Hyballa's deep runs

Trainen op dieptespeel

Hyballa's deep runs

'Je moet meer bewegen!' is nog steeds vaak te horen aan de zijlijn van voetbalvelden. Peter Hyballa noemt dat kroegcoaching. De spelers op het veld hebben er niet zo veel aan. Wat is bewegen? Welke kant op, wanneer en op welke snelheid? Aan de andere kant is de Duitse Nederlander ook een trainer die het heel belangrijk vindt dat juist de spelers zonder bal voor dynamiek in het spel zorgen door te bewegen, door loopacties te maken. Liefst de diepte in. Krachtig dieptespeel. De tegenpartij moet dan reageren. Zoiets moet concreet gemaakt worden door een voetbaltrainer, zodat het echt duidelijk is voor zijn spelers. In dit boek onderscheiden we meer dan 40 trainingsvormen die daarbij zullen helpen.

Partijspel 5:5 op smal diep veld met contrazones

Organisatie

- Diep, relatief smal veld in de as.
- Keepers in de doelen.
- Nu met twee zones aan de flanken.

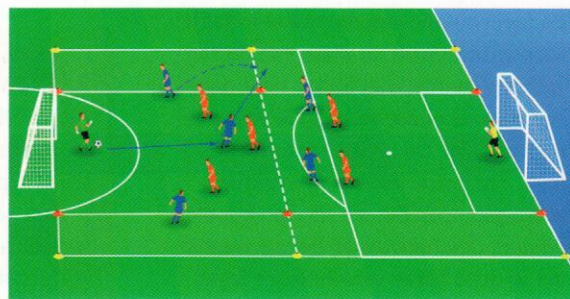
Inhoud

- Partijspel 5:5 in de as.
- Er is nu een soort 'uitlaat' aan de zijanten als het in de as dichtzit.
- Kan ook in 4:4 of 6:6, met eventueel aangepaste afstanden.

Variatie

- Met een neutrale speler die je een speciale taak meegeeft:
 - Alleen diepspelen.
 - Alleen contra spelen.
 - Alleen schieten op het doel (rebound voor de andere spelers dus!).

Trainingsvorm voor winger r

Dit boek is nu verkrijgbaar in de shop van De VoetbalTrainer voor slechts €14,95. Ben je abonnee? Dan profiteer jij van 7,5% korting.

Ga naar voetbaltrainer.nl/trainersshop

De VoetbalTrainer